

HALINA
PAWLOWSKA

STRAŠNÁ NÁDHERA

motto

motto

HALINA
PAWLOWSKA

STRAŠNÁ' NÁDHERA

Praha 2012

© Halina Pawlowská, 2012
Illustrations © Erika Bornová, 2012

Veškerá práva vyhrazena

ISBN 978-80-7246-702-0

Děkuju své rodině, že mne pořád inspiruje.

Děkuju svým kamarádkám,
že pořád žijí tak, že má cenu o tom psát.

Děkuju Romaně Přidalové,
že mi před dvaceti lety řekla,
ať koukám napsat knížku,
a děkuju časopisu *Glanc*, který má glanc,
a který mne, ať se děje cokoliv,
vždycky donutí, abych mu každé dva týdny
odevzdala svůj sloupek.

Moje nejmilejší čtenářky a moji vzácní čtenáři,

velice si považuji, že jste vzali do ruky právě tuto knížku. Jsou v ní povídky a sloupky, které jsem napsala v průběhu dvou let a které jsou plné mých strašně trapných okamžiků, mých starostí, radosti i mých nadějí.

Během těch minulých dvou let se mi narodil vnuk Hugo, umřel mi buldoček, přistěhovala se má dcera a odstěhoval se můj syn.

Během těch dvou let jsem jen jednou zapomněla na výročí své svatby a třikrát jsem si z obchodu omylem přinesla úplně stejný černý svetr. Během těch dvou let mi došlo, že pořád platí, že nejdůležitější je láska, a že když se v mužských očích náhodou objeví jiskra, že neodpuštělným hříchem je ji zdusit!

Během těch dvou let jsem od své mámy asi padesátkrát slyšela, že člověk by měl odpovědně plnit své povinnosti, a během těch dvou let jsem si dennodenně opakovala slo-

va mého táty, že: „Povinností člověka je se bavit!“

A slibuju vám, že během všech let se vynasnažím tuhle svou povinnost co nejzodpovědněji splnit...

A troufám si i vám poradit:

Užívejte života
na plný pecky,
dřív než vám zubatá
podrazí kecky!

To sako ti sluší!

Začalo to nenápadně. Irena si nevšimla, že mám nové šaty. Omlouvala jsem ji tím, že ty šaty byly černé, a tak se dalo docela snadno přehlédnout, že mají trošku jiný výstřih a úplně jiné volánky. Ty šaty prostě, i když byly nové, vypadaly jako všechny mé ostatní staré černé šaty. No dobrá... jenže pak jsem si koupila nové boty, nové náušnice a nové sako. Sako nosím málokdy, protože se do většiny sak nevejdu, ale tohle sako bylo z měkounké pružné látky, mělo světle-modré lemy a krásně mi šlo k očím. Irena mi sako nepochválila. Nebylo možné, aby si ho nevšimla, a tak jsem si řekla, že má asi sama se sebou nějaké veliké potíže, a proto na nové hadry svých kamarádek nemá náladu. Jenže ani Dana se o mém saku nezminila. Napadlo mne, že mi sako tak extrémně sluší, že jsou holky bledé vzteky a že mi můj nový vzhled třeslutě závidí. Záviděla mi i Denisa.

Byla jsem sice trochu zklamaná, jak se mé

jindy vstřícné přítelkyně vybarvily, ale z vlastních zkušeností jsem věděla, že když je někdo krasavice, tak od svého ženského okolí nemůže nic dobrého očekávat...

Uběhl měsíc a zas jsme měly s holkama sraz. Po dlouhé době mezi nás přišla Renata. Žije v Holandsku a nejezdí do Čech až zas tak moc často. Když jsem Renatu uviděla, byl to pro mne šok. Byla štíhlá, to ano, měla pořád své hezké kaštanové vlasy, měla na sobě zajímavý model a kabelku od firmy Tod's, kterou jsem viděla v Pařížské ulici za 39 000, ale... Renata byla **stará!** Nad horním rtem měla tolik vrásek, že připomínaly tupírovací hřeben, od nosu se jí táhly zatrpklé rýhy a pod bradou jí kůže vlála jak zmuchlaný prvomájový praporek. Oči měla Renata pečlivě nalíčené, ale pohled postrádal štěněčí dychtivost, jako by Renatě někdo přes duhovky přehodil zažloutlou záclonu.

Nebyla jsem schopna říct Renatě, že báječně vypadá, dalo mi hodně práce vyladit svůj obličej do zvědavosti, když jsem se jí ptala, jak se vede a co rodina...

Renata po třech sklenkách prosecca začala vyprávět, že se jí dvoří u nich ve firmě nějaký muž. Že je mladší o osm let než ona, a že na ni kouká zjihlým zrakem.

Kdyby to bylo dřív, chtěly bychom – my holky – vědět po Renatě každický detail za-

čínajícího vztahu, toužily bychom se dozvědět, zda už došlo k „nejhoršímu“, jaké to bylo a co říkal po TOM. Potřebovaly bychom nutně znát anatomické podrobnosti, plány do budoucnosti i všechny věty, sliby a vzdechy, které mezi nimi padly. Kdyby to bylo dřív, tak bychom určitě neodváděly řeč na to, zda je taky v Holandsku krize a kdy se tam chodí do důchodu...

Kdyby to bylo dřív, tak bychom – my holky – flámovaly do kuropění a nerozešly bychom se už v jedenáct s chabou výmluvou, že ráno musíme do práce a že potřebujeme stihnout metro... Kdyby to bylo dřív, tak bych padla zmožená alkoholem a nechala si rozpustit alcasalzer...

Jenže teď bylo teď a já nemohla usnout. Kolem třetí jsem vstala, šla jsem do koupelny, rozsvítila tam na plný ceres a namířila proti sobě zvětšovací zrcadlo.

Vzala jsem si dokonce brýle na blízko a pod čočkou lupy jsem se dobrala pravdy.

Dana, Irena a Denisa mlčely o mém saku ne proto, že bych byla tak nádherná, ale proto, že na vlastní oči viděly, že v mém věku je nějaké to pěkné sako už úplně jedno. Že sako nezakryje gravitační pokles tváří, vytaháný nos, truchlivé brázdy, znavené vaky a neexistující pas. Došlo mi, že – my holky – jsme se dostaly do fáze, že když spatříme jedna

druhou, tak se lekne a namlouváme si, že asi jen my samy jsme unikly přirozeně rozkladnému procesu a že jsme, navzdory svým zralým přítelkyním, pořád stejně mladistvě úchvatné! Vzpomněla jsem si, jak jsem své mámě, když jí bylo padesát, řekla, že nemá cenu, aby si kupovala nový svetr, že daleko důležitější je, abych měla nový svetr jááá! Vybavilo se mi, jak jsem jednou měla políčeno na čtyřicetiletého pána a jak mi jeho manželka se svou stejně starou kamarádkou připadaly jako vyřízené stařeny, které pro mne nepředstavují vůbec žádnou konkurenci...

Vůbec se mi nechtělo vyjít z koupelny. Vůbec jsem nechtěla vyjít ze svého bytu, ze své nerealistické ulity... Vůbec jsem nechtěla – já bába – dál žít!

Po několika pilulkách na uklidnění jsem došla k závěru, že je nejvyšší čas přehodnotit své priority. Že už proto nebudu utrácet za cetky a pomíjející módu. Že se vrhnu na charitu, že se budu vzdělávat, a co se týče mužů, odkážu sama sebe do bezpečně poklidných zátok intelektuálního přátelství...

Ráno mne probudil telefon. Renata! „Okamžitě přijď do *Savoye*! Jsem tu na snídani a ON přijde za půl hodiny. Přijel z Holandska jen proto, že beze mne nemůže žít! A vezmi si to krásný sako, co jsi měla vče-

ra, protože tomu mému kolouškovi ukážem, že v Česku jsou nejkrásnější holky!“

Když jsem přiběhla do Savoye, už tam kolouch byl. Žádná sláva. Trochu podměrečný kousek, ale sršel erotickým obdivem. Během pár minut jsem ho Renatě nezáviděla jen já, ale taky Denisa, Irena a Dana. Všechny jsme na sobě měly mladistvé modely a navzdory všem degenerativním procesům nám skrz šedý zákal dychtivě svítily oči!

A co z tohoto obsedantně sebekritického výlevu vyplývá?

Že jediné řešení je vykašlat se na zvěšovací zrcadla a nikdy nezapomenout svým chátrajícím kamarádkám říct: „Máš nádherné sako, které ti božsky sluší!“

Drobné radosti aneb Každý svého štěstí strůjce

V noci jsem se probudila a šla na záchod. Naše koupelna je docela veliká, dlaždičky v ní máme bílé a pár jich má odstín do zlatá. Žaluzie na oknech jsou žluté. Měsíc byl v úplňku. Zářil jako obrovský tvarohový koláč na makovém pozadí. Koupelna svítila. Byla krásná. Stála jsem v ní rozespalá, sen mi pomalu dozníval v mozku a já, náhle, díky té kombinaci tmy a světla, spánku a bdělosti, pocítila závan štěstí. Tetelivou radost z toho, že žiju na modré planetě, že dýchám, a že jsem schopna všímat si rozkošných momentů mého bytí.

Pak už jsem nemohla usnout a vybavily se mi další chvíle, kdy se mi chtělo poskočit nadšením z toho, že žiju. Často jsem měla tento pocit, když jsme bydleli v Žitné ulici. Byla to šedá ulice, kde auta jezdila jedno za druhým a kde se prach valil v chuchvalcích.

Přesto byl náš kachličkový dům plný světla, a když jsem šla z prvního patra do druhého, tak do okenní tabulky na chodbě narážely větvíčky jasanu, co rostl na dvorku. Prosvícená sytá zeleň jasanových listů, pruhy slunce na dlaždicích a vědomí, že stačí jen pár kroků a já budu v bezpečí domova, mne nutilo, abych zajásala, abych zacupitala jak ovečka, když je před ní svěží tráva, abych poskočila jako hříbě. Jednou mne při těchto radostných projevech přistihla sousedka. Koukala přísně a nechápavě a já se hned zklidnila. Stejně si pak navždy myslela, že jsem blázen, protože i když jsem ji chtěla důstojně pozdravit, tak mi slova uvízla v krku a já propukla v bláznivý smích.

Má první láska – Honza mi vyprávěl (a několikrát za sebou), že největší životní štěstí přišlo, když byl v létě na horách a napil se za vedra u studánky a studená voda mu tekla po bradě, na tričko až za pásek kalhot... Tehdy jsem byla dotčená, že Honza se víc než z vody neradoval v momentě, když jsem se položila na gauč a byla jen jeho, dnes, jak plyne čas, už ho chápu.

Taky si často uvědomuju své štěstí, když doma oslavujeme narozeniny. Sedíme všichni kolem kulatého stolu a já se rozhlížím a pyšně si v duchu opakuju: „Tak to je má rodina! Tohle je moje krev! To jsou moji lidi!“

Tenhle princip štěstí je ale jiný. Je takový těžkopádný, racionální, pochopitelný. Štěstíčko na oknech a v koupelně má iracionální základ. Tohle štěstí je lehké jako dech nemluvněte, je nepostižitelné a vymyká se jakékoliv logice. Tohle štěstí často ani nesusvisí s láskou, je to jen pocit prosté lidské existence v neuchopitelném vesmíru.

A proč vám popisuju právě tyhle prchavé okamžiky? Protože bych moc ráda, abychom si je zapamatovali. Abychom se zastavili a řekli si: „Tak tohle je ten záchvěv, který bychom si měli v sobě udržovat co nejdýl a zažít ho co nejčastěji!“

Jsem sobecká, toužím nejen po svém štěstí, ale chci mít i to vaše. To proto, že když zjistím, že jste ho prožili na lesní mýtině, hned vyrazím do lesa. Když mi řeknete, že jste si přitom máchali nohy v potůčku, hned vyrazím k řece. Když se mi svěříte, že celým vaším tělem projela vlna radosti v momentě, kdy jste pokládali hlavu na čerstvě povlečený polštář, tak hned hodím své povlečení do špinavého prádla...

Jaro je ideální doba k tomu, abychom začali na svém štěstí pracovat!

Protože, znáte to: co si sama nezařídíš, to mít nebudeš!

A to se týká práce, krásy i lásky všeho druhu!

Chudáček jedináček

Když mi bylo asi pět, tak šla máma do práce a mě nechala odpoledne tatínkovi. A on chtěl mít klid a číst si básně a potřeboval se mě nějak zbavit. Dospěl k závěru, že by bylo ideální, kdybych usnula. Mně se ale spát nechtělo. A tak mě otec nacpal do kočárku na panenky, přivázal si k rukojeti šňůru od svého županu, četl si básně, kopal jednou nohou do kočárku a přitahoval si mě k sobě. Na kočárek pro panenky jsem byla dost velká, nohy mi čouhaly přes okraj, tiskla jsem k sobě plyšového medvěda Brumlu a připadala jsem si tehdy velice opuštěně. Ve svých pěti letech jsem si najednou jasně uvědomila, že jsem plně odkázána na své rodiče, na pouhé dva lidi, a že nikoho jiného na širém světě nemám.

Opravdu jsem neměla žádnou babičku. Jedna zemřela mnohem dřív, než jsem se narodila. Můj otec byl totiž druhý nejmladší ze svých devíti sourozenců a jeho maminka ho porodila ve svých čtyřiceti a můj otec si

mě pořídil, až když mu bylo pětáctýřicet. Dědeček byl ještě mnohem starší než babička a stejně strašně staří byli rodiče z maminy strany...

Moji rodiče si kromě mě nepořídili žádné jiné dítě. Byla jsem zkrátka jedináček bez prarodičů!

Tehdy v tom kočárku na panenky jsem se samou lítostí nad sebou rozplakala. A jak jsem tak plakala, tak jsem se uspala a ve výsledku můj otec dosáhl toho, po čem toužil. Spala jsem jako dřevo a on si četl své básně.

Podobný pocit osamělosti jsem zažila ještě dvakrát. Nedávno. Mé kamarádce onemocněla maminka a kamarádka si dělala starosti, kdo se o ni postará. A řekla tuhle větu: „Se ségrama nemůžu počítat častěji než jednou za týden. Hanka přece bydlí až ve Slaném a Irena dodělává diplomku...“ A mně došlo, že když onemocní moje maminka, tak s nikým nebudu moci počítat celý zbytek svého i maminy života, protože ona má jen mne!

Předevčírem jsem byla na oslavě. Jeden kamarád slavil narozeniny a pozval spoustu svých blízkých. Většinu jeho blízkých tvořili příbuzní. Široce rozvětvené rodiny jeho dvou bratrů, jeho dvou sester. Bratři a sestry si přivedli nejen své děti, ale taky svoje

partnery a jejich rodiče. Nejsem moc dobrá v matematice, ale viděla jsem na vlastní oči, že kolem mého kamaráda sedělo asi pětadesát členů jedné velké rodiny.

Záviděla jsem mu. I tehdy, když jsem si všimla, že ne všechny vztahy jsou zalité sluncem. Jedna kamarádova příbuzná byla vysloveně pitomá. Všem říkala, jak je má ráda, ale její jedovaté oči bloudily místností v naději, že si zapamatují nějaký nepatřičný moment, aby pak o něm jedovatá ústa mohla všechny přítomné zaníceně informovat. Ta pitomá příbuzná nahlas říkala věty typu: „Ježiš, Janinko, já nechápu, jak o tobě může někdo říci, že nemáš sex-appeal. Ty seš sice éterická, ale já si na rozdíl od všech ostatních myslím, že kdybych byla chlap, tak by ses mi líbila...“

Janinka je manželka mého kamaráda a viděla jsem na ní, že má chuť kamarádovu příbuznou praštit do obličeje se slovy: „Tady vidíš, jak jsem éterická, ty asexuální rašple!“

Janinka se ale ovládla a asexuální rašple ještě řekla: „Ivanko, říkali mi o tobě, že jsi moc inteligentní, když jsi profesorka na vysoké ekonomii, ale já si myslím, že nejsi určitě chytřejší než já, i když o mně, protože jsem tak hezká, si někdo může neoprávněně myslet, že nemám mozek.“